

Sygn. akt VIII U 329/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia SO Jolanta Łanowy – Klimek
Protokolant	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2020 r. w Gliwicach

sprawy B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 stycznia 2020 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej prawo do rekompensaty do emerytury;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującej kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Jolanta Łanowy - Klimek

Sygn. akt VIII U 329/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 stycznia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej B. K. przyznania prawa do rekompensaty argumentując, że ubezpieczona nie udowodniła wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany i przyznania jej prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczona wskazywała, że wykonywała pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 26 sierpnia 1985 r. do 31 lipca 2001 r. na stanowisku asystent-lekarz i w wymiarze 0,75 etatu od 1 sierpnia 2001 r. do 31 grudnia 2007 r. na stanowisku asystent-lekarz, przy czym cały czas faktycznie wykonywała obowiązki lekarza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona B. K. urodziła się (...)

Decyzją z 6 listopada 2019 r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od 1 października 2019 r., tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury.

W dniu 16 grudnia 2019 r. ubezpieczona złożyła wniosek o prawo do emerytury oraz prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją z 17 stycznia 2020 r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej prawa do rekompensaty, argumentując iż nie udowodniła na dzień 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonej do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Szpitalu (...) w B. od 26 sierpnia 1985 r. do 31 lipca 2001 r. na stanowisku asystenta w bloku operacyjnym oddziału laryngologii, ponieważ zajmowane stanowisko nie figuruje w zarządzeniu Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej z 13 lutego 1989 r. w wykazie A, dziale XII, pkt 2.

Ubezpieczona w okresie od 26 sierpnia 1985 r. do 31 grudnia 2007 r. była zatrudniona w Szpitalu (...) w B., przy czym do 31 lipca 2001 r. pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku asystenta-lekarza w bloku operacyjnym oddziału laryngologii, a od 1 sierpnia 2001 r. do 31 grudnia 2007 r. w wymiarze 0,75 etatu na stanowisku asystenta-lekarza w bloku operacyjnym oddziału laryngologii. Na początku zatrudnienia ubezpieczona odbywała specjalizację, którą ukończyła w 1990 r. Ubezpieczona od początku zatrudnienia pracowała na oddziale laryngologii i bardzo szybko trafiła do zespołu operacyjnego, ponieważ na specjalizacji musiała wykazać się określoną ilością zabiegów. Praca w zespołach operacyjnych wymagała uczestnictwa dwóch a nawet trzech lekarzy. Uzyskanie specjalizacji nie miało wpływu na zakres czynności, jakie wykonywała ubezpieczona ani też nie miało przełożenia finansowego. Ubezpieczona od początku zatrudnienia w Szpitalu (...) w B. wykonywała obowiązki lekarza, tj. w szczególności przyjmowała pacjentów, sprawowała nad nimi opiekę, wykonywała zabiegi chirurgiczne i jako członek zespołu operacyjnego – składającego się najczęściej z 2-3 lekarzy – przeprowadzała operacje. Zespoły operacyjne pracowały codziennie, tzn. codziennie operowały pacjentów przyjętych na oddział ale zdarzały się również operacje nagłych przypadków podczas dyżurów nocnych. W trakcie jednego dnia odbywały się nawet trzy operacje po kolei. Wszyscy lekarze byli podzieleni na podzespoły, które początkowo liczyły 8-9 lekarzy. Średnio ubezpieczona miała 8 dyżurów miesięcznie. O dyżurach decydował ordynator szpitala. Ubezpieczona taką pracę wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do 31 lipca 2001 r., natomiast od 1 sierpnia 2001 r. w wymiarze 0,75 etatu. Pracodawca ubezpieczonej zatrudniał lekarzy, określając ich stanowiska pracy jako młodszy asystent, asystent lub starszy asystent, jednak wykonywali oni obowiązki lekarzy. Ubezpieczona, podobnie jak inni lekarze, nie otrzymywała dodatków za pracę w warunkach szczególnych.

Razem z ubezpieczoną w Szpitalu (...) w B. pracowali: B. G. (zatrudniony w latach 1991-2004) i B. P. (zatrudniona w latach 1977-2014).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonej ze Szpitala (...) w B., zeznań świadków B. G. (nagranie z rozprawy z 10 listopada 2020 r. k.36) i B. P. (nagranie z rozprawy z 10 listopada 2020 r. k.36) oraz przesłuchania ubezpieczonej (nagranie z rozprawy z 10 listopada 2020 r. k.36).

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczy uprawnień ubezpieczonej do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie z ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;
- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Bezspornie ubezpieczona jest uprawniona do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.). Jednak nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 grudnia 2015r. sygn. akt III AUa 717/15 (LEX nr 1964970), celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Zauważyć także trzeba, iż skoro zgodnie z art. 23 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 u.e.r.f.u.s. kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa

do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez ubezpieczoną na dzień 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem (...) Oddział w Z. w zaskarżonej decyzji z 17 stycznia 2020 r. nie zaliczył ubezpieczonej żadnego okresu takiej pracy. Organ rentowy nie uwzględnił jej okresu zatrudnienia w Szpitalu (...) w B. od 26 sierpnia 1985 r. do 31 lipca 2001 r. na stanowisku asystenta w bloku operacyjnym oddziału laryngologii, ponieważ zajmowane stanowisko nie figuruje w zarządzeniu Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej z 13 lutego 1989 r. w wykazie A, dziale XII, pkt 2.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że ubezpieczona posiada wymagany 15 – letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że ubezpieczona, pracując w okresie od 26 sierpnia 1985 r. do 31 lipca 2001 r. na stanowisku asystenta w bloku operacyjnym oddziału laryngologii w Szpitalu (...) w B., wykonywała pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczona w ww. okresie była wprawdzie zatrudniona w Szpitalu (...) w B. na stanowisku asystenta, jednak faktycznie wykonywała obowiązki lekarza w bloku operacyjnym oddziału laryngologii.

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonej odnośnie charakteru wykonywanej pracy, którzy precyzyjnie i przekonująco opisali przebieg wykonywanych przez odwołującą czynności. W spornym okresie odwołująca wykonywała obowiązki lekarza, tj. w szczególności przyjmowała pacjentów, sprawowała nad nimi opiekę, wykonywała zabiegi chirurgiczne i jako członek zespołu operacyjnego – składającego się najczęściej z 2-3 lekarzy – przeprowadzała operacje. Z zeznań świadków i ubezpieczonej wynikał jednoznacznie, że Szpital zatrudniał lekarzy, określając ich stanowiska pracy jako młodszego asystenta, asystenta lub starszego asystenta, jednak wykonywali oni obowiązki lekarzy.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, nie zachodzą wątpliwości, iż odwołująca pracując w Szpitalu (...) w B. od 26 sierpnia 1985 r. do 31 lipca 2001 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę w szczególnych warunkach wymienioną w Wykazie A, Dziale XII, poz. 2 (prace w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych oraz prace lekarzy stomatologów) stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Wobec faktu, że ubezpieczona spełniła także pozostałe przesłanki uprawniające ją do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonej prawo do rekompensaty.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015., poz. 1800 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

(-) sędzia Jolanta Łanowy - Klimek